

Holnap, te holnap, várlak, jössz-e?
S így tűnik el sok év...
És rohanok elédbe szakadatlan:
Nyugalmas, csöndes rév...

Bízva a holnap hajnalában
Lelkem előre tör...
Míg egyszer csak utamat állja
A rév - a sírgödör.

Ihász Aladár: Beszélhet tőlem...

Beszélhet tőlem bárki, bármit,
Már én csak arra hallgatok,
Amit szívem mond, - s el nem ámít,
Jóakaróim, ajkatok.

Igaz, ezért az embereknek
Nagy része gúnyol, kinevet, -
De, aki nem tart a tömeggel,
Nem is vár az más egyebet.

...nekem elég, ha a virágok
Elégedetten intenek,

S mosolyra nyílnak a nyomomban,
Itt-ott a könnyező szemek

Elég, ha tudják a magasban,
Ott fent a csillagok megett,
A lelkeket mi ösztökéli,
S miért nem lett az szárnysegett.

Elég, ha tudják, életem bár
Fékezhetetlen vad patak, -
Benne virágok ringatóznak
S csillagsugárok játszanak...

<https://www.eternus.hu/>

Első a család

A Braille-írás eredetileg nem vakoknak, hanem katonáknak készült

Ugyan a teljes esélyegyenlőségtől még távol vagyunk, az elmúlt évszázadokban sokat javult a vakok helyzete a társadalomban. A világ hatalmas köszönettel tartozik Louis Braille-nak (aki maga is vak volt, egy gyerekkori balesetben veszítette el a látását), aki 15 évesen fejlesztette ki az írásmódot, ami a mai napig szinte változatlan formában segíti rengeteg ember életét.

Az írni és olvasni tudás rendkívül fontos szerepet tölt be a társadalmunkban. A tudásunk jelentős részét olvasva sajátítjuk el, és ez a 19. századig elég nehéz volt a vakok és gyengénlátók számára. Braille a párizsi Vak Fiatalok Nemzeti Intézetében kezdte meg tanulmányait, ahol akkoriban az

úgynevezett Haüy-módszert használták az írott szöveg megjelenítésére, ami abból állt, hogy a latin betűs írást dombornyomással emelték ki, nagyjából úgy, ahogy ma a dombornyomott bankkártyákon a kártyaszámot. Ez egy látó ember számára logikus megoldásnak tűnhet, de a gyakorlatban nem olyan könnyű a betűk íveit kivenni tapintással, ráadásul a könyvek drágák és nagyon sérülékenyek voltak. Az iskola indulásakor mindössze három ilyen könyve volt az egész intézetnek.

1821-ben Charles Barbier de la Serre megkereste az intézetet, hogy nincs-e kedve a diákoknak kipróbálni az Ecriture Nocturne-t, azaz éjszakai írást, amit pár éve fejlesztett ki a hadseregnek azért, hogy a katonáknak ne kelljen lámpát gyújtani, hogy elolvassanak vagy megírjanak egy üzenetet. Bár maga a cél tényleg elég fontos volt – az ellenséges vonalak mögött elég gáz lebukni egy szerelmes levél miatt – a megvalósítás túl komplexnek bizonyult az egyszerű bakák számára, így a vezérkar nem kért az Ecriture Nocturne-ből.

Ez a katonai éjszakai írás a mai Braille-írás alapja. A karaktereket a Braille-hoz hasonlóan domború pontokkal jelölték benne, bár többel, 2x6-tal. Braille ezt leegyszerűsítette 2x3 pontra, és 1829-ben már meg is jelentette az abc-jének első formáját. Ezt 1837-ben követte a második verzió, ami elhagyott pár elemet az eredetiből, hogy még egyszerűbb legyen a használata. A pontokat egy cipészek által használt ár segítségével készítette. Ez az a szerző, ami korábban a balesetben elvesztette a látását.

Hogy egyszerűbbé tegye az írást, kidolgozott egy eszközt, amivel egyszerűbbé tette a betűk papírra vetését. Két fémcsíkot rögzített egy palatáblára, amik egyenes vonalakat eredményeztek. A Braille-írást balról jobbra kell olvasni, tehát a táblát használva jobbról balra kell írni, úgy, hogy a vezető segítségével a megfelelő pontokat kell megnyomni egy pontozóval. Ha megfordítják a lapot, már balról jobbra olvasható az írás. A későbbi verziók segítségével már matematikai egyenleteket is el lehetett végezni, vagy kottát írni és így zenét is szerezni.

Amint Braille végzett a tanulmányaival, felvették az intézetbe tanársegédnek, majd 1833-ban tanárnak. Történelmet, geometriát és algebrát tanított 40 éves koráig, amikor betegség miatt vissza kellett vonulnia. Tehetséges orgonista és csellista is volt, több francia templomban is orgonált. Hiába dolgozott az intézetben, amikor kifejlesztette a Braille-írást, az ő élete alatt még nem vezették be annak oktatását. Haüy utódja nem akart eltérni az alapító rendszerétől, és még egy történelemtanárt is kirúgott azért, mert az lefordított Braille-ra egy könyvet. A feltaláló halála után két évvel, 1854-ben kezdték csak oktatni az írásmódját.

Ugyan a pontozó még ma is működik, azért már léteznek egyszerűbben használható eszközök, mint például a Braille-írógép, a hagyományos szövegek kezelésében pedig ma már sokat segítenek a felolvasó programok.

Világi Máté

https://vakbarat.index.hu/tudomany/til/2019/11/01/braille-iras_louise_braille_vak_charles_barbier/

„Az egyik leggyönyörűbb emberi hivatás” – A Távszem operátorok élményei

A Távszem operátorok és ügyfélszolgálatos kollégák elsősorban megköszönni szeretnék azt, hogy az elmúlt hónapokban megannyi élethelyzetben láthattunk a távolból, így egy kicsit mi is ott lehettünk, részesei lehettünk ezeknek az élethelyzeteknek. Persze mindehhez kellett a telefonkészülék és annak kamerája (is).

Ennek köszönhetően...

A legmelegebb hónapokban többször voltunk ott nyaralásokon. Ellenőriztük, hogy jó-e még a naptej. De utazni nem csak nyáron lehet, így szinte minden nap néztünk buszmenetrendet, mindamellettt ott voltunk a vasútállomásokon is, hogy leolvassuk, melyik vágányról indul a vonat. Volt, hogy mi magunk is felültünk (persze csak idézőjelben) a buszra és az elejtett jegyet kerestük. Vagy átmentünk együtt kereszteződéseken, természetesen csak miután szóltunk, hogy zöldre váltott már a lámpa.

Ott voltunk jóban és rosszban. A hétköznapiakban.

Amikor megjött a posta, olvastunk közleményeket, kerestünk a számlákon örömhíreket... Hát nem mindig találtunk.

Reggelente ellenőriztünk sminket, ruhát, ékszert. Napközben a legváltozatosabb dolgokat csináltuk együtt. A teljesség igénye nélkül: Voltunk együtt múzeumban és elmondtuk, mit látunk a képen. Azonosítottunk bankjegyeket; papírpénzt és fémet is. Utóbbi volt, hogy elgurult. És azt akkor együtt kerestük. Máskor zokni veszett el, vagy zoknit kellett párosítani. És ha már itt tartunk, nagyon sokszor mostunk is együtt, ellenőriztünk mindenféle kijelzőt, olvastunk sokféle órát, vizet, gázt, és még a kazán nyomását is.

Néztük a kamerán keresztül sokszor a számítógépek monitorját is. Olykor mi is megerőltettük a szemünket az ellenőrző kódok közötti kiigazodásban.

Tanultunk és olvastunk együtt rengeteg műfajban. Együtt zenéltünk is. Szemügyre vettünk kötőt, néztünk CD borítót, vagy kerestünk egy bizonyos lemezt.

Ott voltunk a bevásárlások során, megkerestük a kakaóscsigát, felolvastuk az árát. Voltunk számtalan konyhában, olvastunk számos elkészítési javaslatot. De még baromfiudvaron is voltunk; megszámloltuk a tyúkokat. Máskor pedig a kontaktlencse esett ki. És azt is megtaláltuk. Reméljük, még azelőtt, hogy kiszáradt volna.

Ott voltunk a jóban és rosszban. A hétköznapokban és hétvégéken. Éjjel és nappal 0-24-ben. Ott voltunk kutyasétáltatás közben, néztük, hogy merre játszik, csahol, mit eszik...

Ott voltunk a születésnapokra való készülődésekkor, amikor meg kellett nézni, hogy vanília cukor van-e előkészítve az ünnepi tortához.

Mértünk együtt újszülötteket is, megnéztük, hogy éppen hány grammot nyomnak. Máskor és máshol olvastunk lázmérőt, betegtájékoztatót, a vérnyomásmérő beállításait. Halottak napján a sírkő feliratát. Mikuláskor ellenőriztünk mikulászacskót, amikor azt kellett szemügyre venni, hogy van-e rajta rajzolva télapó. És ott voltunk és leszünk az adventi koszorú gyertyájának meggyújtásánál is.

Táv szemnek lenni, valamennyiünk számára, az egyik leggyönyörűbb emberi hivatás. Nagyon várjuk a hívásaikat a továbbiakban is. És nagyon szépen köszönjük!

Írta és a Távszem projektzáró eseményén felolvasta:
Harangi Emese Távszem operátor

Ismerjük meg a mentorok munkáját

„Akik a távolból helyettünk látnak” sorozatban elbeszélgettünk a Távszem operátorokkal és ügyfélszolgálati munkatársakkal. Januártól bepillantást nyerhetünk a mentorok munkájába, akik a látássérülteknek, igény szerint, az iPhone és a Távszem alkalmazás használatát megtanították, segítettek a regisztrációban, valamint bármilyen felmerült kérdésre igyekeznek válaszolni, nem utolsósorban pedig kapcsolatot jelentenek a Távszem projekt csapata és a tagegyesületek között. Ismerkedjünk meg velük kicsit közelebbről!

Beszélgetés Bora Sándor Távszem mentorról

- Kérem, mondjon magáról pár szót, meséljen mindennapjairól, szabadidős tevékenységeiről, stb.

- Bora Sándor vagyok, 44 éves látássérült. 2013-ban szereztem szociálpedagógus diplomát a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Karán, és kezdtem el dolgozni a Látássérültek Észak-Alföldi Regionális Egyesületénél, mint szociálpedagógus és rehabilitációs mentor és tanácsadó.

Feleségemmel, Anitával 3 gyermeket (Blanka 3 éves, Benedek 6, Tibor 15 éves) nevelünk. Szabadidőm nagy részét gyermekeimmel töltöm és Fülöp kutyussal. Ha jut idő, gyakran nézek filmeket, néha hangoskönyvet hallgatok.

- Mi az, amit a személyiségéről fontosnak tart elmondani?

- Személyiségemet tekintve, talán a legfontosabb, hogy kellő segítőkészséggel és türelemmel rendelkezem. Persze ennek elérésén sokat dolgoztam. Megtanított az elmúlt évek munkatapasztalata és a gyermekeim születése és nevelése.

Természetesen vannak negatív személyiségjegyeim is, amikkel úgy gondolom, tisztában vagyok és próbálom őket csiszolgatni nap mint nap.

- Hogyan került kapcsolatba a mentori munkakörrel?

- A mentori munkakörrel munkahelyem révén kerültem kapcsolatba. Itt szereztem tudomást a projektről, és a mentori munkaköréről. Átgondolva alkalmasnak éreztem magam és megpróbáltam.

- Mi motiválta önt, hogy mentorként is dolgozzon?
- Már a projekt megjelenése előtt évekkkel használtam iPhone-t és napi kapcsolatban álltam látássérült egyesületi tagokkal. Így magától értetődő volt, hogy ha erre lehetőség van, szeretném átadni azt a tudást és tapasztalatot, aminek elsajátításával egy önállóbb életet ismerhet meg minden látássérült.
 - Milyen hasznos tapasztalatokkal gazdagodott mentori munkája során?
 - Mint említettem, segítő szakmából kifolyólag, eddig is sokat voltam kliens közelben, de mentori munkám talán még több türelmet, kitartást igényel.
 - Melyek azok a témakörök, amiket a legnehezebb megtanítani az érdeklődőknek és miért?
 - Ez szerintem személyiségfüggő, vannak, akik könnyebben tanulnak és vannak, akik nehezebben. Természetesen nagyban hozzájárul ehhez a kliens akarata, elszántsága. De ha mindenképpen ki kell emelni valamit az a VoiceOver használatához szükséges kézmozdulatok, gesztusok, mivel ezek kellő finommotorikát igényelnek.
- Ha a mentorált teljesen „új”, azaz nincs egyáltalán okostelefon felhasználói tapasztalata, nehézséget okoz maga az egész rendszer működésének megértetése. Leggyakrabban talán a Távszem alkalmazás használata közbeni telefonpozicionálás megtanítása számít fő problémának.
 - Mennyi ideig tart egy-egy jelentkező oktatása?
 - Ez is nagyon széles skálán mozog. Átlagban az első találkozásnál minimum 2 órás felkészítés előzi meg a telefon átadását. Itt megismertetem a leendő iPhone tulajdonost az alapmozdulatokkal (VoiceOver ki- és bekapcsolása, egy adott alkalmazás megkeresése, megnyitása, bezárása, telefonkönyvben történő keresés, híváskezdeményezés, hívásmegszakítás, stb).
- Ha ezek már biztosan mennek, csak akkor kapja meg az illető a készüléket és ezt követően személytől függően további egyéni vagy csoportos oktatások várnak rá. 8-10 óra fejlesztés után már olyan tudást szerez egy-egy ügyfél, amivel biztosan használja az alapvető funkciókat, alkalmazásokat. Viszont ez egy soha véget nem érő folyamat, mivel ahogy bővül a felhasználó digitális kompetenciája, újabb és újabb megválaszolandó kérdések merülnek fel.
 - Milyen visszajelzések érkeznek a felhasználóktól?
 - Túlnyomórészt pozitív (95%), a sikerélményeknek köszönhetően. Eleinte sok embertől hallottam már, hogy ez nekem nem fog menni. Ilyenkor kellő bátorítás és újabb oktatás(ok) után fel lehet hozni minden felhasználót arra a szintre, amivel biztosan tudja kezelni a Távszemet. Vannak építő jellegű ész-

revételek is, amit természetesen jelzek a projekt vezetőségének, és néha megjelennek negatív kritikák is, szerencsére elvétve. Ezek legnagyobbbrészt külső, független okok miatt adódnak (nem megfelelő a hang- vagy képminőség).

- Szokta tartani a kapcsolatot a Távszem operátorokkal? Milyen célból?

- Igen, főleg a projekt elején kellett velük kapcsolatba lépnem. Ezek általában adminisztrációs okok miatt történtek (elfelejtett jelszó, nem megfelelően működő alkalmazás, hibás e-mail cím, stb.).

- Hol és hogyan jelentkezhetnek önnél az érdeklődők?

- Az érdeklődők az egyesület irodájában személyesen vagy telefonon tudnak elérni.

- Mit üzen az olvasóknak?

- „Soha ne mondd, hogy soha!”

Ha megpillantod az ajtót a „Távszem” felirattal, ne félj belépni rajta, mert odaát egy önállóbb, szabadabb világ vár.

Kívánjuk, hogy minél többen csatlakozzanak ehhez a szabadabb világhoz!

Árvay Mária

Beszélgetés Lukács Ágota Távszem mentorral

A sokéves közös ismeretségre való tekintettel tegező formát használok beszélgetésünk során.

- Kérlek, mondj magadról pár szót, mesélj mindennapjaidról, szabadidős tevékenységeidről, stb.

- Lukács Ágota vagyok. Születésem óta teljesen vak vagyok, a Vakodába jártam általánosba, majd Mezőtúron – szülővárosom és jelenlegi lakhelyem –, a Teleki Blanka gimnáziumban érettségiztem. Diplomám nincs, egy szoftverüzemeltetői tanfolyamon szerzett OKJ-s bizonyítvány teszi lehetővé, hogy jelenlegi munkámat végezzem. A Vakok és Gyengénlátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete Elemi Rehabilitációs Központjában vagyok informatikaoktató, amibe beletartozik az okostelefon használatának tanítása is. Az egyesületnél 2012. május 1., a rehabközpontban 2017. október 1. óta dolgozom.

A rehabközpontos munka mellett szeretek más munkában is részt venni az egyesületnél: kutyás szemléletformáló programokon veszek részt, illetve az egyesület irodalmi pályázatát is én koordináltam az utóbbi néhány évben.

Egyedül élek, azaz mégsem, mert szinte mindig és mindenhol velem van Vacak, jelenlegi lab-golden vakvezető kutyám, illetve ha hazatérünk, egy Bátor nevű németjuhász kutya és öt nimfa papagáj fogad.

Szabad időmet leginkább a barátaimmal való kapcsolattartás és állatkáimmal való foglalkozás tölti ki. Szeretek írogatni is, de nem tartom magamat írónak, csak néha kitör belőlem egy-egy firkálmány, amit Facebookon osztok meg a nyilvánossággal. Facebookon gyakran írok humoros, vagy elgondolkodtató, rövidebb bejegyzéseket is, amikben vagy egy napi történetet mesélek el, vagy egy felfedezést, érzést, amiről úgy gondolom, érdemes kitenni a netre, mint érdekességet, humort vagy éppen tanulságot. Nagyon szeretek utazgatni barátaimhoz, barátaimmal, utazás közben, ha nem beszélgetek vagy alszom, szeretek olvasni és zenét hallgatni.

- Mi motivált, hogy mentorként is dolgozz?
- A Távszem projektben rejlő lehetőségek, használatának minél szélesebb körű kiaknázása és a tapasztalatok átadása. Nagyszerű dolog és remekül segíti a Távszem a látássérültek életét.
- Tulajdonképpen mi a mentor feladata?
- Sok minden. Egy rakás papírmunka, a projektben résztvevő és nyertes pályázók segítése az iPhone-ok és a Távszem használatában. Ennél ponto-

sabban nem is szeretném meghatározni, mert a mentori munkám beletartozik az egyéb munkámba, ahol viszont teljesen egyénre szabottan foglalkozhatok távszemes és nem távszemes tanulóimmal egyaránt.

- Melyek azok a témakörök, amiket a legnehezebb megtanítani az érdeklődőknek és miért?

- Változó, mindenkinek más. Most kategorizálhatnám a klienseket több szempontból is, pl. született vak, később megvakult, aliglátó, gyengénlátó, idős, fiatal, használt-e már iPhone-t, stb., de nem igazán szeretek kategorizálni. Minden egyén más, mindenkinek mások az igényei és nehézségei is.

- Mennyi ideig tart egy-egy jelentkező oktatása?

- Egyén és igényfüggő.

- Kaptál-e már valamilyen visszajelzést a tanítványoktól?

- Természetesen igen. Általában jókat, de volt már rá példa, hogy legjobb kliensem is kizökkentette valami sikertelenség a nyugalmából és akkor velem szemben volt kicsit keményebb, felháborodottabb, de talán még inkább megerősödött a bizalom, ha együtt megoldást találtunk.

- Hol és hogyan jelentkezhetnek nálad az érdeklődők?

- Szolnokon, a Hild Viktor utca 1. külső földszint 10. alatt, illetve a +36(56)514-085 vezetékes telefonszámon minden munkanap 8:30 és 13:30 között.

Munkádhoz további sok sikert kívánunk!

Árvay Mária

Megszületett a döntés a nyugdíjak, ellátások emeléséről

A napokban került kihirdetésre a nyugellátások és egyes más ellátások 2020. január havi emeléséről rendelkező 300/2019. (XII. 11.) kormányrendelet.

Korábban, a novemberben folyósított egyösszegű kifizetés kapcsán már írtunk arról, hogy az akkor – a fogyasztói árak növekedése következtében – kiutalt összeg egy hónapra eső része, azaz a novemberi ellátás 0,7 százaléka 2020 januárjában nyugdíjemelésként az ellátásba beépül. Ezt természetesen a nyugdíjemelésről rendelkező most megjelent kormányrendelet is megerősítette. Ez azt jelenti, hogy akik novemberben részesültek egyössze-

gű kifizetésben, azok ellátása januárban – a januári nyugdíjemelés mellett – 0,7 százalékkal is emelkedik majd.

A kormányrendelet értelmében a 2020. január 1. előtt megállapított nyugellátások és egyes más ellátások 2020 januárjától 2,8 százalékkal kerülnek emelésre. Ez úgy történik, hogy az ellátás összegét először a fent említett 0,7 százalékkal emelik meg, majd az így megnövelt összegre kerül végrehajtásra a 2,8 százalékos mértékű emelés.

A most tárgyalt nyugdíjemelés érinti a saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat (pl. özvegyi nyugdíj, árvaellátás, stb.), továbbá egyéb ellátásokat, közülük ezúttal most csak a fontosabbakat megemlítve: rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás, rokkantsági járadék, fogyatékosági támogatás, vakok személyi járadéka, hadigondozottak pénzellátásai, stb..

Fontos hangsúlyozni, hogy a 2020. januári ellátást már emelt összegben kapják az érintettek.

Még néhány fontos információ:

Ha a rokkantsági járadék 2020. január 1. után kerül megállapításra, annak havi összege 38.670 forint.

A megváltozott munkaképességű ellátások kiszámítása során érvényesülő alapösszeg 2020. január 1-jétől 104.405 forint.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Minimálbér változása és ami azzal összefügg

2020. január 1-jétől ismét változik a minimálbér, illetve a garantált bérminimum összege. A 367/2019. (XII. 30.) kormányrendelet alapján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összege (minimálbér) teljes munkaidő teljesítése esetén, havibér alkalmazásakor – a 2019-ben érvényes 149.000 Ft helyett – 2020. január 1-jétől 161.000 forint lett, ami hetibér alkalmazása esetén 37.020 forintot, napibér alkalmazása esetén 7410 forintot, órabér alkalmazása esetén pedig 926 forintot jelent.

Ettől eltérően a legalább középfokú iskolai végzettséget, vagy középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló részére alapbérként az ún. garantált bérminimumot kell megállapítani, ami 2020. január 1-jétől teljes munkaidő teljesítése, illetve havibér alkalmazása esetén – a 2019-ben érvényes 195.000 Ft helyett – 210.600 forint lett, ami hetibér

alkalmazása esetén 48.420 forintot, napibér alkalmazása esetén 9690 forintot, órabér alkalmazása esetén pedig 1211 forintot jelent.

(Fontos hangsúlyozni, hogy mind a minimálbér, mind pedig a garantált bérminimum esetében bruttó összegekről beszélünk.) Részmunkaidős foglalkoztatás esetén e minimum összegeket természetesen arányosan csökkentve kell alkalmazni, azaz például napi 6 órás foglalkoztatás esetén a minimálbér havi összege 120.750 Ft.

A minimálbér, valamint a garantált bérminimum összegének módosulása több ellátás, kedvezmény, illetve kötelezettség mértékét érinti. Alább ezek közül említünk néhányat, reményeink szerint azokat, amelyek olvasóinkat leginkább érinthetik.

Megváltozott munkaképességűek ellátása melletti munkavégzés

Az Mmtv (2011. évi CXCI. törvény) alapján a rehabilitációs vagy rokkantsági ellátásban részesülő személy munkavállalása esetén érvényesülő keresetkorlát idén januártól 241.500 Ft-ra változott (most ez a minimálbér 150%-a). Az ellátásra való jogosultság tehát akkor szűnik meg, ha az érintett jövedelme három egymást követő hónapban meghaladja a most említett keresetkorlát összegét. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy aki egyéni vállalkozóként, vagy társasvállalkozás tagjaként folytat kereső tevékenységet, annál az ellátás melletti keresetkorlát nem a minimálbérhez, hanem a garantált bérminimumhoz igazodik, vagyis ebben az esetben a keresetkorlát 315.900 Ft.

Változott a rehabilitációs hozzájárulás mértéke

Mint ismeretes az Mmtv alapján a 25 főnél több munkavállalót foglalkoztató munkaadók akkor kötelesek rehabilitációs hozzájárulást fizetni, ha az általuk foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók létszáma nem éri el a foglalkoztatottak létszámának 5%-át (kötelező foglalkoztatási szint). A munkaadók által fizetendő rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tavalyi évben irányadó 1.341.000 forinttal szemben idén 1.449.000 Ft, amit annyiszor kell megfizetni, ahány megváltozott munkaképességű munkavállaló a kötelező foglalkoztatási szint eléréséhez hiányzik.

A szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó kedvezmény maximális mértéke is módosult

A megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztató munkaadó (történetesen a foglalkoztatás akár munkaviszonyban, akár egyéni vállalkozás keretében, vagy társasági tagi jogviszonyban) adókedvezményként a megválto-

zott munkaképességű személy foglalkoztatásával kapcsolatban kiszámított adóalap, de legfeljebb az adott évre érvényes minimálbér kétszeres összege (322.000 forint) után megállapított ez évtől 17,5 százalékos mértékű adó megfizetése alól mentesülhet (2018. évi LII. törvény 13. §).

A személyi kedvezmény mértékének változása

A személyi jövedelemadóhoz kapcsolódó, a súlyosan fogyatékos adózókat megillető kedvezmény is módosult, hiszen annak mértéke az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5%-ával egyezik meg. Ez jelen esetben annyit jelent, hogy az adózó által fizetendő adó összegét ebben az évben havonta 8050 forinttal kell csökkenteni a tavalyi évben irányadó 7450 forinttal szemben.

Módosult a gyermekgondozási díj (gyed) maximális mértéke is

A biztosítási jogviszony alapján járó gyed mértéke a naptári napi alapösszeg 70%-a, legfeljebb azonban az adott évre irányadó minimálbér 2-szeresének 70%-a, ami ebben az évben 225.400 forint (gyed maximális összege).

Ettől eltérően a felsőfokú tanulmányokra tekintettel járó gyed összege felsőfokú alapképzésben, vagy szakképzésben, vagy felsőoktatási szakképzésben, valamint a szakirányú továbbképzésben résztvevő hallgató esetén a jogosultság kezdő időpontjában irányadó minimálbér 70%-a, ami ebben az évben 112.700 forint,. A mesterképzésben, egységes, osztatlan képzésben, illetve doktori képzésben résztvevő hallgató esetében pedig a jogosultság kezdő időpontjában érvényes garantált bérminimum 70%-a, ami idén 147.420 forint.

Talán mondani sem kell, hogy a gyed esetében is bruttó összegekről beszélünk, melyből járulék levonása történik.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

2019. december közepén jelent meg a családvédelmi akciótervvel összefüggő egyes törvények módosításáról rendelkező 2019. évi CXXVI. törvény, mely számos törvény módosítását tartalmazza

Ezek közül most csak néhányat ismertetünk, szándékaink szerint azokat, amelyek olvasóinkat érinthetik.

A salátatörvénynek köszönhetően a szociális törvény (1993. évi III. törvény) több ponton módosult. Kiseb változások történtek például az ápolási

díjra, illetve a gyermekek otthongondozási díjára vonatkozóan is, ezek azonban zömmel technikai módosulások. Közülük talán egyet érdemes kiemelni: mint ismeretes 2019. január 1-jétől – külön erre irányuló felülvizsgálat nélkül – gyermekek otthongondozási díját (gyod) állapítottak meg azoknak a vérszerinti, illetve örökbefogadó szülőknek, akik 2018 decemberében gyermekükre tekintettel ápolási díjra voltak jogosultak. A vonatkozó szabályozás alapján 2019. július 1. és december 31. között a hatóságnak érdemben, ténylegesen is felül kellett vizsgálni mindazok gyod-ra való jogosultságát, akik az ápolási díj alapösszegére voltak jogosultak és helyette kapták a gyod-ot, vagy korábban, a gyod megállapítását megelőzően ugyan magasabb összegű, illetve kiemelt ápolási díjban részesültek, de 2019-ben egyébként is esedékessé vált náluk a soros felülvizsgálat.

Ha a felülvizsgálat eredménye az, hogy az egyébként súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek nem önellátásra képtelen, akkor a szülő gyod-ra való jogosultságát 2019. december 31-étől a hatóság megszünteti. Ez a helyzet sajnálatos módon akár a látássérült gyermekek esetében is fennállhat, minthogy továbbra sem változott – a sokat vitatott – a jogosultság felülvizsgálatához szükséges szakértői felülvizsgálat szempont, illetve pontozási rendszere. Az ennek alapján vizsgálandó tevékenységek, funkciók (öltözködés, étkezés, tisztálkodás, lakáson belüli közlekedés, stb.) vizsgálata ugyanis nem minden, egyébként súlyosan fogyatékos ember önellátásra képességének értékelésére ad megfelelő választ. A 2020. január 1-jétől hatályba lépő szabályozás alapján: Ha a felülvizsgálat következtében a gyod-ra való jogosultság 2019. december 31-ével megszűnt, az ugyanazon ápolott személyre tekintettel 2020. január 31-éig ápolási díj vagy gyermekek otthongondozási díja megállapítása iránt benyújtott kérelem esetén – ideértve a korábban benyújtott, még el nem bírált igényeket is – a jogosultságot – annak fennállta esetén – 2020. január 1-jétől kell megállapítani.

További fontosabb változás, hogy módosultak a tartós ápolást végzők időskori támogatásának jogosultsági feltételei is. Az alkotmánybíróság 25/2019. (VII. 23.) határozatában megfogalmazott alkotmányossági követelménnyel összhangban (erről korábban részletesen írtunk), erre az ellátásra a törvény alapján az a szülő lehet jogosult, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha az öregségi nyugdíjra való jogosultság kezdő időpontját megelőzően összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte. A hatóságoknak tehát

már nem kell vizsgálni, hogy a tartós ápolást végző személy részesült-e a gyermekre tekintettel valamilyen ellátásban.

A munkatörvénykönyve is módosult a salátatörvénynek köszönhetően. E változások közül ezúttal kettőt emelünk ki:

A munkáltató a munkavállaló kezdeményezésére 2020. január 1-jétől – ha ezt kéri – annak a munkavállalónak köteles engedélyezni a részmunkaidős foglalkoztatást, illetve a munkaszerződés általános teljes napi munkaidő felének megfelelő tartamú részmunkaidőre történő módosítását, akinek a gyermeke még nem töltötte be a negyedik életévét, ha pedig három, vagy több gyermeket nevel, akkor a hatodik életévét.

Minthogy mostantól a nagyszülők is jogosultak lehetnek gyermekgondozási díjra, a munka törvénykönyve rögzíti, hogy ennek időtartama alatt fizetés nélküli szabadságot vehetnek igénybe.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (flt.) alapján 2020. január 1-jétől megváltozik a munkaadók részére járó, foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatás mértéke. A megváltozott munkaképességű személyeket munkaviszonyban foglalkoztató munkaadók támogatásként a munkabér, illetve járulékok 75%-ára lehetnek jogosultak az eddigi 60% helyett.

Mostantól törvény rendelkezik a látássérülteket megillető elemi rehabilitációs szolgáltatásról. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) került kiegészítésre az elemi rehabilitációra vonatkozó, 2021. január 1-én hatályba lépő keretszabályokkal. Ennek alapján a 16. évüket betöltött látássérült személyek vehetik igénybe az elemi rehabilitációs szolgáltatást. Ez a szolgáltatás azoknak az alapvető készségeknek az elsajátítását és alkalmazásának biztosítását jelenti, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az érintettek – képességeikhez mérten – legmagasabb szintű önállóságot érhessenek el, illetve amely segítséget nyújt a társadalomba való visszailleszkedésükhöz. Az elemi rehabilitációs szolgáltatást a látássérültek egyéves időkeret erejéig vehetik térítés nélkül igénybe, mely időkeretet a részletszabályokat tartalmazó, később megjelenő kormányrendelet határozza majd meg. Az éves időkeretet meghaladóan a szolgáltatásra térítés ellenében lehet jogosult az, akinek erre szüksége lesz. Az elemi rehabilitációs szolgáltatást látássérültként az veheti igénybe, akinek a szem, illetve a központi idegrendszer látási funkcióit érintő betegsége vagy veleszületett fejlődési rendellenessége miatt

a) a jobbik szemén maximális korrekcióval mért látásélessége (vízusa) 20/60 (0,33) vagy az alatti

b) a látótér 20 fok vagy az alatti, vagy

c) kontrasztérzékelése súlyos fokban korlátozott, ideértve a kortikális látás-sérülést is, amely esetén a látótérben szektorszerű kiesés van, illetve a vizuális információ feldolgozási folyamatainak sérülése miatt észlelési, felismerési zavar jelentkezik.

A rehabilitációs szolgáltatás nyújtására, illetve az azzal összefüggő támogatásra vonatkozó részletszabályok csak ezután kerülnek kidolgozásra, azokat szintén egy később megjelenő kormányrendelet tartalmazza majd. A szövetség természetesen e részletszabályok kialakítása során is fontosnak tartja az együttműködést, ezért is kezdeményezi majd az ezek kialakítása érdekében történő egyeztetéseket.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

A szemlencse vizsgálatával előre jelezhető a cukorbetegség

A szemlencse vizsgálatával előre jelezhető a 2-es típusú diabétesz és az azt megelőző prediabétesz egy új, úttörő tanulmány szerint.

Az Exeteri Egyetem tudósai az Európai Diabétesz Társaság (EASD) Barcelonában jelenleg is zajló éves gyűlésén mutatták be tanulmányuk eredményeit. A kis létszámú kutatás, melyet Mitra Tavakoli vezetett, a szemlencsét egy újonnan kifejlesztett biomikroszkóppal vizsgálta meg. A műszer beavatkozás nélkül méri meg az úgynevezett késői glikációs végtermékek (advanced glycation end-products, AGEs) koncentrációját a szervezetben – olvasható a Science Daily tudományos-ismeretterjesztő hírportálon.

Ha az AGEs mennyisége nő, az sokféle betegség, köztük a cukorbetegség egyik szövődményének, a szemidegkárosodásnak a kialakulásában játszik szerepet.

Az úttörő jellegű kutatásban húsz beteg vett részt, akik 2-es típusú diabéteszben szenvedtek, valamint egy húszfős csoport, amely egészséges, az első csoporttal egyező korú emberekből állt. Átfogó egészségügyi vizsgálatokon estek át, amelyek magukban foglalták a biomikroszkópos szemlencsevizsgálatot is. Ennek során a szemlencsére egy kék fénynyalábot irányítottak, majd megmérték a visszavert zöld fényben az úgynevezett autofluoreszcenciát, ami jelezte az AGEs koncentrációját.

Az autofluoreszcencia a szövet vagy a sejt saját molekuláiból származó háttérfluoreszkálás, ami leggyakrabban a vizsgált szövet bizonyos fehérjéiből származik.

A diabéteszes résztvevők szervezetében lényegesen magasabb volt az AGEs szintje, valamint azoknál is, akiknél a cukorbetegség előjelének tartott prediabéteszt állapítottak meg. A prediabétesz a cukorbetegség előtti állapot, amikor a vércukor magasabb a normálisnál, de még nem éri el a diabéteszesnek számító szintet.

Korábbi tanulmányok azt mutatták, hogy akár tíz év is eltelhet a prediabétesz diagnózisa és a 2-es típusú cukorbetegség jelentkezése között, ezért a korai felismeréssel és kezeléssel megakadályozható a diabétesz kialakulása.

„Ugyan szükség van még nagyobb léptékű és hosszabb távú klinikai vizsgálatokra is, hogy az első eredményeket megerősítsük, az új eszköz a korai felismerés és a kezelések nyomon követésének jó eszköze lehet” – mondta a kutatás vezetője.

Science Daily, MTI

<https://www.origo.hu/hirmondo/tudomany/20190918-a-szemlencse-vizsgalataval-elore-jelezhető-a-2es-tipusu-diabetesz.html>

Tuti tippek, rövid hírek

Folyamatban az MVGYOSZ szolgáltató központ költöztetése

Megfeszített tempóban zajlik az MVGYOSZ szolgáltató központ kialakítása a Thököly úti telephelyen annak érdekében, hogy a tervezett időpontban, február elején újra megnyíljon és fogadhassa az ügyfeleket.

A Hermina úti helyszínről már tavaly december végén átszállították a berendezést. Az eredetileg beépített bútorokat leleményes kollégáink szétbontották, és azok újrafelhasználásával építik fel ismét a segédeszközboltot, a Braille- és hangoskönyvtárat. Szakértelmük és szorgalmuk révén a szövetség több millió forintot takarít meg. Az ügyfélforgalmat bonyolító részleg a második emeleten kapott helyet. A létesítmény lifttel is megközelíthető lesz. A személyfelvonó nyomógombjait Braille-feliratozással már akadálymentesítettük.

A nyitás pontos időpontjáról a későbbiekben adunk részletes tájékoztatást.

Angyal Gábor szakmai vezető